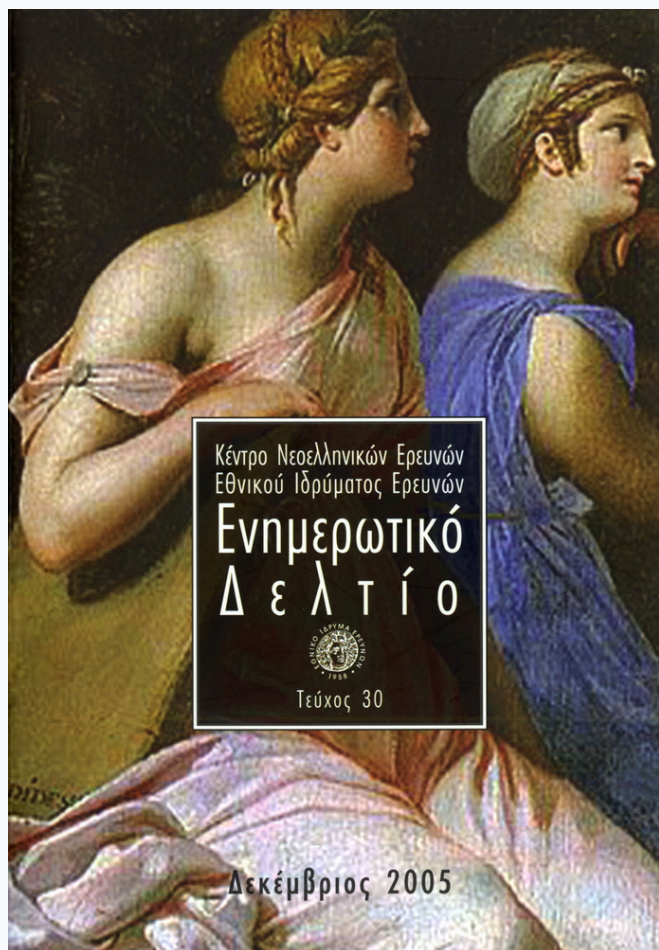

Ενημερωτικό Δελτίο

Τόμ. 30 (2005)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΙΕ

doi: [10.12681/news.32](https://doi.org/10.12681/news.32)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΙΕ. (2008). *Ενημερωτικό Δελτίο*, 30, 60–63. <https://doi.org/10.12681/news.32>

Το έργο του Πausανία *Ελλάδος Περιήγησις* συντάχθηκε τον 2ο αι. μ.Χ. και αποτελεί ήδη μια "αρχαιολογική" προσέγγιση του ελλαδικού χώρου (Πελοπόννησος και Στερεά Ελλάδα). Πρόκειται για αναλυτική εξ'αυτοψίας περιγραφή των μνημείων της Ελλάδας των ρωμαϊκών χρόνων με έμφαση στη μνημειακή τοπογραφία πόλεων και μεγάλων ιερών, παράλληλα με τη συστηματική καταγραφή λατρευτικών δρώμενων και δοξασιών, αποτελώντας πανόραμα και ταυτόχρονα πολύτιμο οδηγό των "αξιοθέατων". Όλες οι ενδείξεις υποδεικνύουν ότι το έργο του Πausανία δεν είχε μεγάλη απήχηση στους συγχρόνους του. Ωστόσο, το έργο επιβιώνει έως τα πρωτοβυζαντινά χρόνια και διασώζεται αποσπασματικά χάρις στις διαδοχικές αναλαμπές του βυζαντινού ουμανισμού. Η ανάδυση του έργου κατά την παλαιολόγεια αναγέννηση και η διάχυσή του στη Δύση από έλληνες αρχικά και κατόπιν από δυτικούς αρχαιολόγους, θα σηματοδοτήσουν την απαρχή νέων σχέσεων με την ελληνική αρχαιότητα, με έμφαση στη γεωγραφική και υλική της πραγματικότητα. Το έργο θα αποτελέσει τον κύριο οδηγό των ξένων περιηγητών, τη βάση της αρχαιολογίας της Ελλάδας, ενώ, ταυτόχρονα, θα συνδεθεί με τον ελληνικό προ-εθνικό πατριωτισμό. Μετά τη συγκρότηση των αρχαιολογικών σπουδών (από τα μέσα του 19ου αι. ώνα και μετά), παρατηρείται μια κριτική προσέγγιση του έργου του Πausανία, η οποία θα καταλήξει στην εκτίμηση και αποκατάσταση της αξιοπιστίας του αρχαίου περιηγητή.

Προκειμένου να διερευνηθούν η διαχρονία, οι τομές και η επίδραση του έργου του Πausανία, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών προγραμματίζει σειρά επιστημονικών εκδηλώσεων με γενικό τίτλο "Τρεις Εποχές Του Πausανία", στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος "Ανοικτές Θύρες II". Οι εκδηλώσεις περιλαμβάνουν διεθνές διεπιστημονικό συμπόσιο, στο οποίο θα συμμετάσχουν έλληνες ειδικοί και ξένοι επιστήμονες διεθνούς κύρους, εκθέσεις ιστορικού υλικού και ειδικές επιμορφωτικές διαλέξεις.

Το Συμπόσιο θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα και θα διαρκέσει από την Πέμπτη 3 Μαΐου έως το Σάββατο 5 Μαΐου 2007. Οι εργασίες του θα διεξαχθούν στο Αμφιθέατρο "Λεωνίδα Ζέρβας" του ΕΙΕ και στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη, Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών.

Κατά τη διάρκεια του Συμποσίου θα πραγματοποιηθεί μία έκθεση ιστορικού υλικού. Οι εργασίες του Συμποσίου θα ολοκληρωθούν με Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης. Μετά τη λήξη του Συμποσίου και για όλη τη διάρκεια του μηνός Μαΐου, θα πραγματοποιηθεί στο ΕΙΕ σειρά επιμορφωτικών διαλέξεων (Τρίτη 9, 16, 23 και 30 Μαΐου 2007).

Το Διεθνές Συμπόσιο και οι δραστηριότητες που το περιβάλλουν (έκθεση ιστορικού υλικού και επιμορφωτικές διαλέξεις) αποσκοπούν να αναδείξουν τις τρεις εποχές επικαιρότητας του έργου του Πausανία:

- πρώτα τις συνθήκες που εξέθρεψαν το έργο, με άλλα λόγια να εξετάσουν το ενδιαφέρον για την ελληνική αρχαιότητα κατά τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους.
- έπειτα να φωτίσουν την επίδραση της Περιήγησις του Πausανία στις σύνθετες διεργασίες που οδήγησαν στην "αναβίωση" της αρχαίας Ελλάδας κατά τους πρώιμους νεότερους χρόνους και έως τη συγκρότηση των αρχαιολογικών σπουδών (μέσα 19ου αιώνα).

“ τέλος, να διερευνήσουν τη σημερινή αντιμετώπιση και αποτίμηση του έργου του Πausanias από την επιστημονική κοινότητα.

Στην κάθε μία από τις τρεις εποχές του Πausanias θα αφιερωθεί από μία κεντρική ομιλία (εναρκτήρια ή καταληκτήρια), καθώς και παρεμβάσεις επί συγκεκριμένων επιμέρους θεμάτων.

Στην επιστημονική επιτροπή του Συνεδρίου μετέχουν οι: Πασχάλης Κιτρομηλίδης, Ταξιάρχης Κόλλιας, Μιλτιάδης Χατζόπουλος, Luigi Beschi και Stephen Tracy. Η οργανωτική επιτροπή απαρτίζεται από τους: Ελένη Γραμματικοπούλου, Celine Guilmet, Γιάννη Πίκουλα, Κωνσταντίνο Στάικο και Γιώργο Τόλια.

Πρόγραμμα φιλοξενίας αλλοδαπών Ελληνιστών.

Υπότροφοι του Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης

Aπό το 2003, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών συνεργάζεται με το Κοινωφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης στο πλαίσιο των υποτροφιών που χορηγούνται προς αλλοδαπούς επιστήμονες. Η πρωτοβουλία αυτή ξεκίνησε από τους διευθυντές των τριών ανθρωπιστικών Ινστιτούτων του ΕΙΕ, του Ινστιτούτου Ελληνικών και Ρωμαϊκών Αρχαιοτήτων (ΙΕΡΑ) του Ινστιτούτου Βυζαντινών Ερευνών (ΙΒΕ) και του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών (ΙΝΕ). Οι κύριοι Μιλτιάδης Χατζόπουλος, Ευάγγελος Χρυσός και Πασχάλης Κιτρομηλίδης εισηγήθηκαν και δημιούργησαν τις προϋποθέσεις μιας συνεργασίας, που είχε σκοπό αφενός την παροχή υλικοτεχνικής υποδομής για την εξυπηρέτηση των αλλοδαπών υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση και αφετέρου την αμοιβαία και ουσιαστική ωφέλεια τόσο των υποτρόφων όσο και των ερευνητών των Ινστιτούτων. Η διοίκηση του ΕΙΕ πρόθυμα δημιούργησε τις προϋποθέσεις αυτής της εποικοδομητικής συνεργασίας.

Στη διάρκεια των χρόνων της συνεργασίας των δύο Ιδρυμάτων έχουν φιλοξενηθεί διακεκριμένες προσωπικότητες όπως οι καθηγητές: Ihor Sevcenko, Elka Bakalova, Peter Makridge, και πολλοί άλλοι. Η παρουσία τους στο ΕΙΕ έδωσε τη δυνατότητα ανάπτυξης γόνιμου διαλόγου με τους ερευνητές των αντίστοιχων Ινστιτούτων και σε ορισμένες περιπτώσεις οδήγησε στον σχεδιασμό ερευνητικών προγραμμάτων και στην έναρξη διμερών συνεργασιών με τις αντίστοιχες έδρες ιστορίας και ελληνικών σπουδών. Οι αλλοδαποί υπότροφοι του Ιδρύματος Ωνάση καλούνται να παρουσιάσουν την εργασία τους στα τακτικά σεμινάρια των Ινστιτούτων και ιδιαίτερα του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών ενώ παράλληλα βοηθούνται στην ανάπτυξη και διέγερση επαφών με ομολόγους τους σε ελληνικά πανεπιστήμια και άλλα ερευνητικά ιδρύματα. Το ΕΙΕ, πέραν της υλικοτεχνικής υποδομής, προσφέρει στους υποτρόφους τη χρήση των βιβλιοθηκών του ΙΕΡΑ, της βιβλιοθήκης Διονυσίου Ζακυνθίου αλλά και της κεντρικής βιβλιοθήκης Κ. Θ. Δημαράς με την αξιοσημείωτη συλλογή επιστημονικών περιοδικών.

Το 2006, η συνεργασία ανανεώνεται ανοίγοντας νέες προοπτικές. Η αίθουσα υποτρόφων αποκτά συνεργάτιδα μερικής απασχόλησης που αναλαμβάνει την εξυπηρέτησή

τους σε πρακτικό επίπεδο, ενώ παράλληλα συμπληρώνεται ο τεχνολογικός εξοπλισμός. Στο πλαίσιο της συνεργασίας πρόκειται να θεσμοθετηθεί η άτυπη μέχρι στιγμής πρόσκληση αλλοδαπών υποτρόφων, καθηγητών ΑΕΙ όλων των βαθμίδων και μεταδιδακτορικών ερευνητών, για όμηνες υποτροφίες (κατηγορία ΑΙΙ) από τους διευθυντές των τριών ανθρωπιστικών Ινστιτούτων. Κάθε χρόνο οι διευθυντές των Ινστιτούτων με συλλογική απόφαση θα προτείνουν στο Ίδρυμα Ωνάση μέχρι τρεις υποψηφίους (έναν για κάθε Ινστιτούτο) με άξονα και γνώμονα αφενός τα ερευνητικά ενδιαφέροντα και επιστημονικά προσόντα των υποψηφίων και αφετέρου τα ερευνητικά προγράμματα των Ινστιτούτων.

Στο πλαίσιο αυτό πρόκειται να διευρυνθεί η ήδη ισχύουσα πρακτική, σύμφωνα με την οποία οι υπότροφοι καθηγητές καλούνται από τους διευθυντές να παρουσιάσουν την πορεία της έρευνάς τους, για την οποία επικορηγούνται από το Ίδρυμα Ωνάση, σε σεμινάρια απευθυνόμενα προς τους ερευνητές του ΕΙΕ και προς το ευρύτερο κοινό. Στο νέο αυτό πλαίσιο, θα διοργανώνονται συστηματικά σεμινάρια, στα οποία θα καλούνται τόσο φοιτητές πανεπιστημίων όσο και ενδιαφερόμενοι ομόλογοι επιστήμονες από άλλα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα της χώρας.

Επίσης, θεσμοθετείται η συνεργασία μεταξύ ΕΙΕ και Ιδρύματος Ωνάση στο επίπεδο φιλοξενίας διεθνούς κύρους ερευνητών των θετικών επιστημών που επισκέπτονται το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας που εδρεύει στην Κρήτη. Οι επιστήμονες θα καλούνται να δίνουν διαλέξεις για τους ερευνητές των αντίστοιχων Ινστιτούτων του ΕΙΕ και άλλων συναφών φορέων.

Στο αμφιθέατρο του ΕΙΕ θα πραγματοποιούνται τακτικά δημόσιες διαλέξεις των προσκεκλημένων αλλοδαπών υποτρόφων. Οι διαλέξεις αυτές, από πλευράς ΕΙΕ, θα ανακοινώνονται στο ειδικό ενημερωτικό έντυπο μορφωτικών εκδηλώσεων το οποίο κυκλοφορεί δύο φορές τον χρόνο και αποστέλλεται σε περισσότερους από 2.500 παραλήπτες.

Τον συντονισμό αυτών των δραστηριοτήτων αναλαμβάνει, υπό την επίβλεψη των διευθυντών και σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ωνάση, η Δρ Νίκη Τσιρώνη ερευνήτρια του ΙΒΕ, η οποία είναι και υπεύθυνη για την εύρυθμη λειτουργία της Αίθουσας Αλλοδαπών Υποτρόφων που στεγάζεται στο ΕΙΕ, καθώς και για την καθοδήγηση των αλλοδαπών υποτρόφων σε ό,τι αφορά τις επισκέψεις τους σε βιβλιοθήκες, τις συναντήσεις τους με ομολόγους ερευνητές στον ελληνικό χώρο κ.λπ.

Η συνεργασία των δύο Ιδρυμάτων αποτελεί σημαντικό βήμα για τη διεύρυνση των δραστηριοτήτων του ΕΙΕ που ενθαρρύνεται και στηρίζεται από τον Πρόεδρο και το Διοικητικό Συμβούλιο. Παράλληλα, αποτελεί μία ακόμη απόδειξη του ουσιαστικού τρόπου με τον οποίο το Ίδρυμα Ωνάση στηρίζει τη μελέτη και τη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού χορηγώντας υποτροφίες σε αλλοδαπούς επιστήμονες και διασφαλίζοντας τις καλύτερες δυνατές συνθήκες για την αξιοποίηση της παραμονής τους στην Ελλάδα. Με τον τρόπο αυτό, το Ίδρυμα Ωνάση αναδεικνύεται σε έναν από τους δυναμικότερους οργανισμούς που ασχολούνται με τη γλώσσα, τη σκέψη και την ιστορία του ελληνικού πολιτισμού.

Νίκη Τσιρώνη
Ερευνήτρια ΙΒΕ/ΕΙΕ